

Lluís Bayés, l'“alcalde” i esperit més lliure i transgressor que ha tingut Santa Coloma

Mor als 75 anys l'home més conegut de Castanyet, un dels fundadors de la Fira de la Ratafia, lluitador contra la MAT, ànima del carnaval, activista de carrer, poeta i pintor i amb una biografia formidable

Joan Bayés, al seu mas de Castanyet. QUIM PUIG.

Lluís Bayés i Saurina (Garriguella, 3-3-1948), conegut oficiosament com l'“alcalde de Castanyet”, va morir diumenge a Santa Coloma de Farners als 75 anys. Tothom a la vila, i molta gent de la comarca, l'ha conegut i sobretot apreciat, tot i que sempre va tenir els poderosos en la seva diana intel·lectual. El seu esperit crític indomable va anar acompanyat, amb tot, d'una bonhomia que feia molt difícil que algú el considerés realment un enemic. És un personatge clau, de fet, en la vida cultural i també reivindicativa del municipi en els darrers 40 anys. La seva biografia donaria no només per a una novel·la sinó també, si se'm permet el tòpic, per a una gran ficció televisiva. Va començar en un seminari dels d'abans, quan tot era en blanc i negre; va passar, entre altres episodis, per l'exèrcit espanyol de l'aire; per un gran petrolier a l'Atlàntic; la descoberta d'un nou món a Amsterdam, i finalment, l'assentament com a artista transgressor a Castanyet i Santa Coloma, on el seu 'alter ego' Lluís Siull va cultivar la poesia i també

la pintura, entre altres formes artístiques. Molts dels seus poemes es van publicar a la revista 'Ressò' i els va exposar en recitals públics. És considerat un dels quatre fundadors –al costat de Pep Solà, Pep Cases i Xavier Masó– de la fira més rellevant de la ratafia que hi ha a Catalunya, que aquest any ja arribarà a la 42a edició. Un d'ells, Solà, parla del tarannà del seu amic: “Era un esperit lliure disposat a celebrar la vida i encomanar també la seva bonhomia als que teníem la sort d'estar al seu costat.”

Castanyet no té la categoria de municipi, és un barri disseminat de Santa Coloma en ple massís de les Guillerries, però des que es va instal·lar al Puig, una antiga masoveria, Bayés es va guanyar a pols el sobrenom d'“alcalde”, sobretot per les seves actuacions, alguns en diuen 'performances', a la festa major. Des que va tornar a Santa Coloma, la vila dels seus pares, després d'un 'tour' gairebé mundial de 30 anys va decidir, pel seu propi caràcter i per despertar tal volta algunes consciències, que no passaria desapercbut. Va revifar el carnaval vestint-se ell mateix de Carnestoltes i saltant per les teulades. Allò ja era una transgressió mai vista en un municipi tan conservador com Santa Coloma. “Aquesta va ser la seva gran virtut. Era un àcrata que trencava totes les convencions i li agradava anar sempre disfressat pel poble, fos quina fos l'activitat cultural que hi hagués”, recorda Xavier Amat, responsable ara de la Fira de la Ratafia i un dels impulsors de la Plataforma contra la MAT. “Una de les coses –hi afegeix– que la gent més esperava de la nostra revista era el reportatge en què ell apareixia vestit com Dalí, Serrallonga, el Quixot o qui fos. Aquesta capacitat de transformar-se en un científic boig la portava a dins. Te'l podies trobar, per exemple, fent rutes turístiques pel poble vestit de capità d'aviació i coses així.”

Bayés era component de la Faràndula Colomenca i en les seves múltiples col·laboracions, també amb els gegants, tenia l'honor des de feia 20 anys de tenir un capgròs en honor seu que ell mateix portava orgullós. Pel que fa a la MAT, Bayés hauria estat un dels afectats directes d'una instal·lació que hauria passat pràcticament pel costat de casa seva. "En les protestes sempre el teníem al nostre costat i en el concert que vam fer de protesta va fer una de les seves peculiars actuacions."

Abans d'instal·lar-se a Castanyet de forma definitiva, Bayés va fer gairebé de tot. En el seminari, primer a Santa Coloma i després a Girona, va acabar perdent la fe en els estudis i la mateixa religió. Es va posar a treballar. Primer ho va fer de viatjant de llenceria en una empresa però Girona aviat se li va fer petita i va provar fortuna a Barcelona com a comercial d'assegurances, llibres i el que fos. "No veia res", va admetre ell mateix amb un somriure en una entrevista de fa cinc anys en aquest diari.

La seva vida va tornar a fer un tomb quan es va apuntar al cos de paracaigudistes de l'exèrcit espanyol amb l'objectiu prioritari de "sortir d'Espanya". Amb tot, va acabar un altre cop a Barcelona fent de comercial. Als anys 70 va voltar per Occitània, Marsella i Còrsega fent diferents feines, sobretot a la verema i treballant en diferents ports, fins que va anar a petar a Amsterdam. Allà, segons ell, va renéixer un altre cop gràcies, i no se n'amagava, a les drogues, sobretot a l'LSD. A Amsterdam també va abraçar la cultura 'hippy', vinculant-se amb alguns dels grups de la ciutat, una de les capitals d'aquest moviment a Europa.

Finalment el 1976 va tornar a Santa Coloma i el 1978 es va instal·lar a Castanyet. Des del principi va dinamitzar tots els grups culturals del municipi amb la idea de trencar esquemes. "El trobarem a faltar sobretot perquè ens advertia de no caure mai en braços del poder, ara que la cultura corre el perill de fer-ho", admet Amat, que reconeix que Bayés mereix un gran homenatge a Santa Coloma.

Abans de jubilar-se havia treballat a la brigada de neteja de l'Ajuntament a Sant Salvador, però la seva passió havia estat la poesia, que definia com a "descriptiva". "Faig poemes de denúncia, de queixa; també en faig de filosòfics i místics." Respecte a la pintura es definia com a "pintaire i no pintor". "L'art oficial és una estafa. Es cotitza l'autor, no l'obra. L'art bohemi no és productiu, per tant no és rendible. I si no admet especulació, ha de callar", va explicar ell mateix en una entrevista a 'Ressò'.

Pep Solà el recorda encara votant l'1 d'octubre del 2017: "En el moment de dipositar el vot a l'urna va fer una cabriola, una mena de coreografia que també era un símbol de l'acte de llibertat que representava aquella votació."

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 23-05-2023, Pàgina 28

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2292377-lluis-bayes-l-alcalde-i-esperit-mes-lliure-i-transgressor-que-ha-tingut-santa-coloma.html>